

Bijzondere vondsten - verslag nummer I

Hans De Blauwe en Ingrid Jonckheere

Wie vindt er eens niet een 'specialeke', maar heeft de moed niet om erover te publiceren? Of, een waarneming is interessant om te vereeuwigen, maar niet speciaal genoeg om er een artikel aan te wijden. Cédric d'Udekem d' Acoz kwam met het idee om in navolging van het CS-verslag van onze Nederlandse burens, een gelijkaardige rubriek in de Strandvlo op te nemen. Dit idee is niet nieuw: ook in de allereerste nummers van de Strandvlo in, de jaren 1980, bestond een dergelijke rubriek. Dus gingen wij onmiddellijk akkoord. Hopelijk vinden velen onder jullie dit een boeiend initiatief en komen de losse interessante vondsten vlot binnen. In deze eerste versie hebben we onder ander gebruik gemaakt van de interessantste waarnemingen die werden ingevoerd op www.waarnemingen.be en op de website van de Strandwerkgroep om BV's (bijzondere vondsten) te sprokkelen. Een aantal leden van de Strandwerkgroep sturen elkaar ook regelmatig hun waarnemingen door, ook de gegevens van deze kleine netwerkjes werden in zoverre gekend geraadpleegd om onderstaande verslag samen te stellen.

Korstmossen:

In de Baai van Heist komt de Zeepokkorst *Collembosidium halodytes* voor op *Patella vulgata* en op zeepokken, zo kon de werkgroep korstmossen op haar excursie op 13 maart 2012 vaststellen.

Tevens werd de zoutminnende Gewone Zeecitroenkorst *Caloplaca maritima* aangetroffen op een rotsblok langs de havenmuur en op de schuine kant van de zeedijk aan deze baai.

De vele andere (31 in totaal) aangetroffen korstmossoorten zijn niet zo aan de zee gebonden, maar het feit dat de epifytische lichenen (Eikenmos *Evernia prunastri*, Bosschildmos *Flavoparmelia caperata* en Gewoon schildmos *Parmelia sulcata*) terrestrisch in het mosduin voorkomen is een kwaliteitskenmerk voor het betere, ongestoorde mosduin.

Hydrozoa:

Honderden slibanemonen *Sagartia troglodytes* liggen op de stranden van de Westkust op 9 oktober en 21 december 2011 (Godfried Warreyn) ook René Billiau ziet er vele duizenden op 8 en 9 maart 2012.

De Sierlijke slibanemoon *Sagartia elegans* komt voor op de strandhoofden te Duinbergen (Hans De Blauwe, 12 januari 2012).

In de eerste helft van februari werd het heel koud, ideaal weer dus voor de productie van Oorkwallen. De oorkwalpoliepijjes laten kleine kwalletjes los als de zeewatertemperatuur onder de zes graden daalt.

Meer op http://www.natuurbericht.be/index.php?id=7641&cat=strand_en_zee

Borstelwormen:

Vier levende Goudkammetjes *Lagis koreni* werden door René Billiau op 9 maart gezien op het Westhoekstrand te De Panne.

Een groot aantal wormkokers van de Perkamentkokerworm spoelen aan langs de Westkust: meldingen van 300 kokers door Godfried Warreyn op 21 december 2011, 20 door Guido Rappé op 18 februari 2012 en 110 door René op 9 maart 2012. Buiten de Westkust worden weinig kokers gevonden, maar op 27 januari 2012 kon Michaël Dekee een koker mét worm vinden te Oostende, mogelijkjs gerelateerd aan zandsuppletie?

Geleedpotigen:

Een levende zeepissebed *Idotea metallica* werd gevonden door Hans De Blauwe op het strand van Zeebrugge op 29 februari 2012.

Decapoden:

De Gezaagde steurgarnaal *Palaemon serratus* werd met een kruinet gevangen door René Billiau op 31 oktober 2011 (1 ex.) en op 5 november 2011 (2 ex.) te De Panne.

Grijze zwemkrabben *Liocarcinus vernalis* worden regelmatig gevonden langs de Westkust: René Billiau ving er 52 op 31 oktober 2011 (maar ook 32 gewone zwemkrabben *Liocarcinus holsatus*) en 19 op 5 november 2011 (naast 22 gewone zwemkrabben). Na de strenge vorst van 1 tot 12 februari zag Guido Rappé op 18 februari 2012 duizenden Grijze zwemkrabben aanspoelen aan de Westkust.

Ook de rugschildjes van de Gewimperde zwemkrab *Liocarcinus arcuatus* zijn geen zeldzaamheid op de stranden van de Westkust: René Billiau kon er van in december 2011 tot 9 maart 2012 – 111 oprapen. Aan de Oostkust vinden we ze niet.

Andere rugschildjes/krabben over dezelfde periode langs de Westkust ter vergelijking (van dezelfde waarnemer):

- Fluwelen zwemkrab *Necora puber* (70 exemplaren, waarvan 61 op 9 maart 2012, dus na de koudegolf)
- Breedpootkrab *Portumnus latipes* (8 exemplaren)
- Noordzeekrab *Cancer pagurus* (11 exemplaren).

Van de Blauwpootzwemkrab *Liocarcinus depurator* vond Cédric d'Udekem d'Acoz één rugschildje op 14 januari 2012 aan het staketsel te Nieuwpoort tijdens onze SWG-excursie.

Op 18 maart 2012 vonden Franky Bauwens en Dominique Verbeke twee rugschilden van de Chinese wolhandkrab *Eriocheir sinensis* op het strand van Lombardsijde. De afmetingen van de rugschilden zijn ongeveer 5 op 4,5 centimeter.

Het Harig porseleinkrabbetje *Porcellana platycheles* word weinig gemeld maar is niet zeldzaam op strandhoofden, dit konden de deelnemers aan de SWG-excursie te Oostende op 11 maart vast stellen, ze vallen pas op als ze wat bewegen. Op 9 maart 2012 vond Hans De Blauwe een exemplaar op het Albertstrand te Knokke.

De Helmkrab *Corystes cassivelaunus* word gemeld met 7 exemplaren/rugschilden van het Westhoekstrand door René Billiau (1 op 19 februari 2012 en 5 op 9 maart 2012) en 1 door Guido Rappé op 18 februari 2012. Daarnaast zijn er twee waarnemers die de soort vinden i.v.m. zandsuppleties: Michaël Dekee vindt een rugschild te Oostende op 13 januari 2012 en Hans De Blauwe vindt een rugschild en een levend exemplaar te Knokke op 2 maart 2012 (zie elders in dit nummer).

Bram Conings vindt op 25 februari 2012 een Hooiwagenkrab *Macropodia rostrata* te Nieuwpoort.

Een rugschild van de Blauwe Zwemkrab *Callinectes sapidus* werd gevonden op het strand van De Panne op zaterdag 8 oktober 2011 door René Billiau.

Tussen in kleine stukjes gebroken steenkool op het strand van De Panne vindt Lodewijk Janssens een, waarschijnlijk fossiele, zeetulp *Megabalanus tulipiformis*.

Op een 'Franse' gele mosselboei op 25 oktober 2011 aangespoeld te Lombardsijde treft Michaël Dekee een *Megabalanus coccopoma* van 1 jaar oud aan.

Er zijn ook enkele meldingen van eendenmossels *Lepas anatifera*.

Verskillende waarnemers onder andere Godfried Warreyn, Marie-Thérèse Vanhaelen, Ingrid Jonckheere melden een heel pakket van enkele duizenden eendenmossels op 9 januari 2012 op het strand ter hoogte van Ster der Zee.

Lodewijk Janssens vindt op 7 januari 2012 ter hoogte van het Vissersdorp te De Panne een stok met boei en touw met tussen de 500 à 1000 eendenmossels erop.

Stekelhuidigen:

Na een storm vond Lodewijk Janssens op 8 december 2011 veel levende Kleine zeeappels *Psammechinus miliaris* aan de Westhoek. Daarna worden nog vele tientallen aangespoelde skeletjes gevonden op dezelfde plaats door Godfried Warreyn (100 ex.) en René Billiau (500 exemplaren). Laatstgenoemde waarnemer vindt er nog eens 220 op 9 januari 2012, Guido Rappé enkele tientallen op 18 februari en Martijn Roos meldt er een honderdtal op 22 februari 2012. René vindt er nog eens een paar honderd op 22 maart 2012.

Er spoelden heel wat levende gewone slangsterren *Ophiura texturata* aan op de stranden van de Westkust.

Lodewijk Janssens vindt na de storm op 8 december 2011 enkele levende exemplaren, op 7 januari 2012 maakt hij melding van een 1000-tal exemplaren en ook op 16 maart 2012 vindt hij levende gewone slangsterren op het strand te De Panne, tussendoor namelijk op 8 maart 2012 meldt René Billiau ook nog eens enkele tienduizenden (tot wel honderdduizend) aangespoelde gewone slangsterren in dezelfde buurt.

Op 8 maart 2012 treft René Billiau ook een heel speciale slangster aan, met name drie exemplaren van de Ingegraven slangster *Amphiura (Acrocnida) brachiata* en dit op het Westhoekstrand. Ook Lodewijk Janssens vindt in dezelfde buurt op 16 maart 2012 twee levende exemplaren van *Amphiura (Acrocnida) brachiata*

Foto 1: Ingegraven slangster *Amphiura (Acrocnida) brachiata* (Foto: René Billiau)

Lodewijk vindt op 8 december 2011, 7 januari 2012 en 16 maart 2012 telkens meer dan duizend Gewone zeesterren *Asterias rubens* op het strand van De Panne. Opvallend is dat veel van die dieren gevonden op 8 december amper een centimeter groot waren. Op 25 december 2011 vindt Jan Van Uytvanck er meer dan duizend op het strand nabij Groenendijk (Oostduinkerke).

Grote aantallen van de Zeeklit *Echinocardium cordatum* werden gemeld vanaf 20 december 2011 tot begin maart 2012 op de stranden van de Westkust door Godfried Warreyn, René Billiau en Guido Rappé; Franky Bauwens en Dominique Verbeke vinden ze ook massaal aangespoeld op het strand tussen Sint-Laureins en de IJzermonding, Michaël Dekee te Oostende en ook in de Baai van Heist werden er op 25 februari 2012 door Tim Adriaans en op 13 maart 2012 door Hans De Blauwe vele honderden, zo niet duizenden exemplaren gevonden. Voor de Oostkust is dit een vrij recente verschijning.

Weekdieren - Slakken:

Op 12 januari 2012 vindt Hans De Blauwe drie Vlokkige zeeslakken *Aeolidia papillosa* op een strandhoofd te Duinbergen, op 25 februari 2012 kan Bram Conings een mooie foto maken van een exemplaar aan het staketsel van Nieuwpoort.

Levende Gewone Wenteltrappen *Epitonium clathrus* spoelen sporadisch aan op de stranden van de Westkust: Lodewijk Janssens vindt er twee op 8 december 2011 te De Panne, René Billiau vindt er in dezelfde buurt één op 25 februari 2012 en nog eens vijf op 9 maart 2012 en ook Ingrid Jonckheere vindt 7 levende exemplaren op het strand van Koksijde tijdens de winter 2011/2012. Ook tijdens de zandsuppletiewerken langs de Westkust in het najaar 2011 werden er verschillende levende exemplaren gevonden. Alle waarnemingen van tijdens deze werken verschijnen in een apart artikel in een volgende nummer.

Op 13 maart 2012 treft Hans De Blauwe twee levende Stompe alikruiken *Littorina obtusata* aan op de rotsblokken langs de havenmuur aan de Baai van Heist.

Tijdens de eindejaarsexcursie op 18 december te De Panne werden door de deelnemers enkele levende exemplaren van de gevlochten fuikhoorn *Nassarius reticulatus* gevonden misschien kwamen deze exemplaren op het strand terecht door de zandopspuitingen in het najaar 2011.

Door gebruik van tributyltin in antifoulingverf is de Purperslak *Nucella lapillus* bij ons uitgestorven. Dichtbij, in Noord-Frankrijk is een populatie aanwezig, alsook in Zeeland. Wanneer komt de Purperslak weer bij ons toe? Op 11 januari 2012 vond Koen Verschoore een schelp met vleesresten ter hoogte van het Visserdorp in De Panne.

Tweekleppigen:

De Messchede *Solen marginatus* wordt langs onze kust regelmatig gevonden westwaarts vanaf Lombardsijde en dit reeds geruime tijd. Godfried Warreyn telde 250 doubletten op 9 oktober 2011, andere heel hoge aantallen, sommige met vleesresten, van De Panne en omgeving zijn 158 op 22 december 2011 en 87 op 9 maart 2012, geteld door René Billiau. Op 28 januari worden 2 beschadigde doubletten van de messchede gemeld van het strand van Raversijde, dat is een uitzonderlijke waarneming voor de Middenkust.

René Billiau verzamelt op het Westhoekstrand 347 doubletten Otterschelp *Lutraria lutraria* tussen 9 december 2011 en 9 maart 2012, vaak jonge exemplaren. Ingrid Jonckheere vindt tijdens dezelfde periode een 50-tal exemplaren, doublet en vaak met dier of vleesresten op het strand van Koksijde.

Op 20-22 december 2011 vinden René Billiau en Godfried Warreyn samen tussen Sint-Idesbald en de Franse grens 19 doubletten van de Afgeknotte gaper *Mya truncata*. Ook Lodewijk Janssens vindt te De Panne op 7 januari 2012 een levend exemplaar en er

werd een doublet exemplaar met dier gevonden in de vloedlijn te Raversijde op 28 januari 2012.

René Biliau en Godfried Warreyn, melden tussen 20 december 2011 en 8 maart 2012 drie doubletten en 18 kleppen van de Gedoornde hartschelp *Acanthocardia echinata*. Ook op 18 december 2011 tijdens de eindejaarsexcursie te De Panne werden enkele kleppen van de Gedoornde hartschelp gevonden.

Massale strandingen van *Ensis directus*, daar kijken we niet meer van op maar toch vermeldenswaard omdat niet zoveel waarnemingen van het strand van De Haan gekend zijn is de vondst van Isabelle Bossuyt van enkele honderden exemplaren met (uitgespoelde) dier op 20 januari 2012 en op 14 februari 2012.

René Billiau vond levende Rechtsgestreepte plaatschelpen *Tellina fabula* op het Westhoekstrand: 4 op 25 februari 2012 en 40 op 9 maart 2012.

Op 6 januari 2012 vond Ingrid Jonckheere op het strand te Koksijde in de vloedlijn een stuk plastic met daarop enkele doubletten Noorse rotsboorder *Hiatella arctica*.

Toch zeker ook het vermelden waard is de waarneming door Lodewijk Janssens op 7 januari 2012 te De Panne van vele levende en zich terug in het zand gravende kokkels *Cerastoderma edule*.

Cephalopoda:

Op 6 januari 2012 telde Ingrid Jonckheere op het strand van Koksijde Bad tot De Panne een 25-tal rugschilden van de gewone zeeekat *Sepia officinalis*.

Mosdiertjes:

Op de SWG-excursie van 14 januari 2012 vonden we te Nieuwpoort een kolonie Grijze zeevinger *Alcyonidium condylocinereum* op een steen langs het staketsel.

Vissen:

Op 31 oktober 2011 en 5 november 2011 ging René Billiau krui en ving resp. twaalf en zeventien Kleine pietermannen *Trachinus vipera*, zeven en drie Grauwe ponen *Eutrigla gurnardus* en telkens ongeveer 200 dikkopjes *Pomatoschistus minutus*. Op 11 maart 2012 wandelde hij in De Panne van De Rampe tot St-Idesbald en vond één Zeebaars *Dicentrarchus labrax* en 267 Schollen *Pleuronectes platessa* op het strand, wachtend op het opkomend water. Als hij extrapoleert naar het aantal uitgezette netten, dan moeten er die ochtend duizenden schollen gevangen zijn.

Deze winter spoelden vijf Bramen *Brama brama* aan op onze stranden. Stefaan Brinckman vond de eerste te Duinbergen op 16 oktober 2011, gevolgd door een exemplaar te Wenduine op 26 november 2011 (zie elders in dit nummer). Dezelfde dag vond Philippe Jaboc een Braam aangespoeld tussen Blankenberge en Zeebrugge en op 1

januari spoelde een nog levend exemplaar aan te Raversijde, waar het gevonden werd door Annemie Debackere, een dag later, op 2 januari 2012 vond Dirk Vanreusel een dood exemplaar te Bredene.

In dezelfde periode, einde december 2011 begin januari 2012 spoelden op de Nederlandse stranden, vooral die van Walcheren, verschillende maanvissen *Mola mola* aan, maar van onze stranden zijn er geen meldingen gekend.

Mark Jacobs vond op 31 december 2011 een trekkervis *Balistes capriscus* en een andere oceanische vis, op het strand van Koksijde.

Franky Bauwens en Dominique Verbeke vonden op het strand tussen Sint-Laureins en de IJzermonding op 8 januari 2012 twee eikapsels van de Stekelrog *Raja clavata* en één kapsel van de Hondshaai *Scyliorhinus caniculus*.

Zeezoogdieren:

Op 8 januari 2012 zag Diederik D'Hert een Witsnuitdolfijn *Lagenorhynchus albirostris* vanaf het strand te De Panne en op 10 januari 2011 kon Wouter Courtens 30 exemplaren bewonderen en fotograferen vanaf de Zeeleeuw.

Een gezond jong mannetje Potvis *Physeter macrocephalus* strandde op het strand te Heist op 8 februari 2012. Het dier overleed onder zijn gewicht en werd de volgende dag opgeruimd.

Meer op http://www.natuurbericht.be/index.php?id=7699&cat=strand_en_zee

Reptielen:

De Kemps zeeschildpad *Lepidochelys kempii* spoelt heel zelden aan in Europa. Deze meest bedreigde zeeschildpad ter wereld leeft in de Golf van Mexico. Walter Wackenier vond een dood jong exemplaar, de eerste in België, op het strand van Oostduinkerke op 6 januari 2012.

Meer op http://www.natuurbericht.be/index.php?id=7519&cat=strand_en_zee

Hopelijk kunnen jullie deze rubriek appreciëren en vinden we een gemakkelijke weg om bijzondere vondsten te kanaliseren. Vondsten kunnen bijzonder zijn door hun aard of door hun hoeveelheid.

Watergang 6
8380 Dudzele
deblauwehans@hotmail.com
Telefoon: 050/59.83.81

Sint-Idesbaldusstraat 20 bus 402
8670 Koksijde